

MARIA LLUÏSA CORTADA I NOGUERÓ (1938-2020)

ROMÀ ESCALAS

Societat Catalana de Musicologia

Maria Lluïsa Cortada i Nogueró ha estat una de les intèrprets musicals catalanes més representatives de la generació que va orientar i dedicar la seva activitat professional a la interpretació i recuperació de la música antiga. Com a investigadora i intèrpret, treballà amb el clar objectiu d'assolir l'autèntica recuperació del llegat i del missatge del nostre patrimoni musical, fins ara solament conservat en les notes musicals escrites sobre el paper. Per a treballar d'acord amb el que exigien aquests dos paràmetres, calia rellegir i reinterpretar la música des del so original, material bàsic amb el qual havien treballat els compositors de cada època. Aquest nou plantejament comportava l'ús i la restauració, o bé la reconstrucció, dels instruments d'època. Això que ara ens sembla tan natural —per exemple, una ària per a *soprano* no tramet la mateixa intenció i emoció en ser cantada per un baríton, o una obra per a violí sona diferent tocada amb clarinet—, en aquells anys, l'ús d'instruments d'època va ser motiu de desavinences i fins i tot d'enfrontaments entre músics, crítics i pedagogs.

Sortosament, la Maria Lluïsa, dona de caràcter i d'idees clares, va desenvolupar la seva activitat concertística com a ambaixadora del clavicèmbal, fent-nos participar d'aquest instrument històric i de la seva sensibilitat musical, com a exemple del compromís ineludible entre la recerca en convivència amb l'autèntica expressió artística.

Nascuda a Barcelona el 1938, s'inicià de petita amb el piano fins a especialitzar-se definitivament, el 1964, en el clavicèmbal, gràcies al mestratge de Joan Gilbert i Camins (1890-1966), músic especialment interessat pels instruments i la música antiga, de la qual va ser sempre un profund coneixedor i intèrpret del seu repertori bàsic, format sota el guiatge de Wanda Landowska. L'àmplia formació de la Maria Lluïsa es completà a l'Escola Superior de Munic, amb Hedwig Bilgram i Li Stadelmann; amb Ruggero Gerlin a l'Acadèmia Musical Chigiana de Siena i, finalment, amb Rafael Puyana a Granada, amb Kenneth Gilbert a Anvers i amb Gustav Leonhardt a Amsterdam.

En finalitzar els seus estudis al Conservatori Superior Municipal de Música de Barcelona, obtingué el Premi d'Honor de clavicèmbal i va estar becada per di-

verses institucions oficials i privades espanyoles i estrangeres. Des del 1968 va actuar com a concertista als auditoris més selectes i exigents, no solament de Catalunya, sinó també de la resta de l'Estat, i als Estats Units. La seva activitat ha estat sempre admirable, i també en col·laboració amb diferents artistes, cantants i diverses agrupacions de cambra; amb els principals grups de música antiga de Barcelona i amb l'Orfeó Català, dirigit pel seu marit, Lluís Millet. L'any 1972 inaugura el nou clavicèmbal Neupert del Palau de la Música Catalana. Les seves múltiples actuacions la van portar als principals festivals de la Península, va col·laborar a Madrid amb l'Orquestra Simfònica de la RTVE, va gravar per a la televisió francesa el *Concert per a clave* de Manuel de Falla, i no es pot oblidar la seva nombrosa participació en diversos enregistraments discogràfics. Va actuar a Lisboa, amb l'Orquestra Nacional Portuguesa, i va oferir recitals a la universitat nord-americana de Los Angeles.

La seva activitat pedagògica es desenvolupà, finalment amb normalitat, al Conservatori Superior Municipal de Música de Barcelona, a partir del curs 1988/1989. Fins aquestes dates l'estudi del clavicèmbal en aquest centre es reduïa a una mena de cursets de subespecialitat, a partir del quart curs dels pianistes. Aquesta situació canvià totalment en ser admesos els instruments històrics com a part del currículum oficial per a tots els conservatoris d'Espanya, com a resultat de les gestions fetes al Ministeri d'Educació per Romà Escalas, flautista i col·laborador assidu de la Maria Lluïsa en diferents formacions concertístiques. Gestions que varen permetre oficialitzar l'ensenyament, per a aquell curs, de la flauta de bec, el clavicèmbal i la viola de mà. Des de l'establiment de l'ensenyament oficial, la Maria Lluïsa, com a catedràtica del Conservatori Superior Municipal de Música de Barcelona fins a la jubilació, va formar tota una nova generació de clavecinistes, bons concertistes i primers coneixedors i experts realitzadors de la tècnica barroca del baix continu.

Paral·lelament a la seva activitat concertística, continuà la seva tasca de recerca i estudi en el camp de la musicologia, i, alhora, va aprofundir en la biografia i l'obra dels músics de l'Escola de Montserrat. Havent-se graduat com a doctora en història de l'art en l'especialitat de musicologia a la Universitat Autònoma de Barcelona (1988), els seus estudis, publicacions i enregistraments sobre l'obra d'Anselm Viola han estat fonamentals per al coneixement i la recuperació d'una part important de la història musical de Catalunya. La seva tesi sobre l'obra d'aquest compositor, de la qual va realitzar diversos enregistraments fonogràfics, va iniciar una sèrie de publicacions fonamentals:

Anselm Viola (1738-1798): L'obra per a instruments de teclat. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona, 1996.

Anselm Viola: Compositor, pedagog, monjo de Montserrat (1738-1798). Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1998.

Anselm Viola (1738-1798): II centenari de la mort. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 1998.

Maria Lluïsa Cortada, membre de la Societat Catalana de Musicologia, oferí conferències a partir del seu doctorat, en què mostrà la seva vasta cultura musical i enciclopèdica, fruit d'una inquietud intel·lectual oberta a tot coneixement artístic. Fou una persona amb un gran sentit de l'amistat, li agradava molt relacionar-se, tenia un tracte afable i natural, i tenia una energia i una vitalitat encomanadisses, sobre la base d'un substrat ètic i humà impecable. El passat dia 30 d'abril va abandonar el món dels vius per a endinsar-se en el de la música pura, des d'on desitgem que ens segueixi inspirant i il·luminant amb el seu temperament selecte i la seva envejable voluntat i capacitat de treball.